

LATINSKO PISMO, IZGOVOR I NAGLASAK

Latinski jezik ima 24 slova, koja se dele na samoglasnike (vocales) i suglasnike (consonantes). Samoglasnici su: a,e,i,o,u,y. Ostalo su suglasnici.

Postoje i dvoglasnici: ae, oe, au.

IZGOVOR GLASOVA

SAMOGLASNICI:

AE čitamo kao (E), npr. aeger (eger), gangraena (gangrena), haemorrhagia (hemoragija)

OE čitamo kao (E) , oedema (edema)

AU čitamo kao (AU), causa (kauza)

Y čitamo kao (I), cystis (cistis)

I na početku reči iza vokala, i između dva vokala, čitamo kao j, npr. ieinum (jejunum), iecur (jekur), maior, maius (major, majus)

U ostalim slučajevima čita se kao i.

Ostali samoglasnici čitaju se kao u srpskom jeziku.

SUGLASNICI

C ispred A, O, U, ispred **suglasnika** i na kraju reči čitamo kao **K**.

Primeri: caput (kaput), corpus (korpus), oculus (okulus), crus (krus), bucca(buka), calculus (kalkulus)

C ispred I, E, AE, OE, Y (glasova i i e) čita se kao **C**.

Primeri: medicina (medicina), cerebrum (cerebrum), caecus (cekus), vaccina (vakcina), fascia (fascia), cervicalis (cervikalis)

S između vokala, iza L, N, R, ispred M čitamo kao **Z**.

Na primer: dosis (dozis), analysis (analizis), laesio (lezio), falsus (falzus), sensus(senzus), distorsio (distorzio), spasmus (spazmus), tonsillitis (tonzilitis), tonsilla (tonzila).

U ostalim slučajevima čita se kao S.

QU čitamo kao **KV**, na primer aqua (akva), liquor (likvor), quadratus (kvadratus), consequentia (konsekvencia)

NGU čitamo kao **NGV**, npr. Lingua (lingva), sanguis (sanguis)

CH čitamo kao **H**, npr. chirurgus (hirurgus), chronicus (hronikus), ischiadicus (ishiadikus)

PH čitamo kao **F**, npr. pharmacum (farmakon), physiatra (fiziater), pharyngitis (faringitis)

Slog **TI** ispred vokala čitamo kao **CI**, npr. operatio (operacio), natio (nacio), complicatio (komplikacio)

Ali ako ispred sloga **TI** stoji **X, S, T**, ipak se čita kao **TI**, npr. combustio (kombustio), mixtio (mikstio)

Z čitamo kao **C** u novijim rečima, a u starim rečima **kao Z**, npr. influenza (influenca), ali zygomaticus (zigomatikus).

RH čitamo kao **R**, npr. rheumatismus (reumatizmus)

TH čitamo kao **T**, npr. thorax (toraks), therapia (terapija)

SS čitamo kao **S**, npr. professor (profesor)

MM KAO **M**, npr. mamma (mama)

PP kao **P**, suppuratio (supuracio)

X čitamo kao **KS**, npr. thorax (toraks), cervix (cerviks), coxalgia (koksalgija)

NAGLASAK

Nikad nije na kraju reči, tj. na poslednjem slogu.

Uvek je na 2. ili 3.slogu od kraja.

Kod dvosložnih reči uvek je na prvom slogu, odnosno na 2. od kraja: schola, caput.

Kod višesložnih reči naglasak nikad ne prelazi treći slog od kraja.

Ako je pretposlednji slog dug, onda je na njemu naglasak.

Ako je pretposlednji slog kratak, onda je naglasak na trećem slogu od kraja,

npr. permanentes, extremitas, cerebrum, vertebra, medicus

Uvod

U latinskom jeziku kao i u srpskom postoje promenljive i nepromenljive reči.

Promenljive reči su: imenice, glagoli, pridevi i brojevi.

Nepromenljive su prilozi, predlozi, veznici, uzvici i rečce.

Imenice i pridevi se menjaju po deklinacijama, a glagoli po konjugacijama.

DEKLINACIJE

Postoji **5 deklinacija** ili načina promene imenskih reči.

Prepoznamo ih po genitivu singulara(jednine), zbog čega se svaka imenica navodi u nominativu i genitivu jednine.

Obavezno je navodjenje i roda imenice radi slaganja sa pridevom ili zbog primene pravila srednjeg roda.

Nastavci za genitiv svih 5 deklinacija su:

1.dekl.	2.dekl	3.dekl	4.dekl.	5.dekl.
-AE	-I -IS -US	-EI		

Rod imenice (genus) se obeležava skraćenicom:

m. za muški rod ili **masculinum**.

f. za ženski rod, ili **femininum**

n. za srednji rod ili **neutrum**

Po 1.deklinaciji se menjaju uglavnom imenice i pridevi ženskog roda(u nominativu singulara završavaju se na-A), koje se u genitivu jednine završavaju na –AE.

Po 2.deklinaciji menjaju se imenice muškog (na –US, -ER) i srednjeg roda(na –UM), koje se u genitivu singulara završavaju na –I.

Po 3.deklinaciji se menjaju imenice sva tri roda koje se u genitivu završavaju na –IS.

Po 4.deklinaciji menjaju se imenice muškog roda (na –US) i srednjeg roda (na -U), koje se u genitivu singulara završavaju na –US.

Po 5.deklinaciji menjaju se imenice uglavnom ženskog roda(na –ES), koje se u genitivu singulara završavaju na –EI.

PADEŽI

Latinski jezik ima 6 padeža: nominativ, genitiv, dativ, akuzativ, vokativ i ablativ.

Odgovaraju im funkcije naših istoimenih padeža,

dok latinski ablativ ima funkcije srpskog instrumenatala i lokativa.

BROJ (Numerus)

Singular znači jednina, skraćeno sing.

Plural znači množina, ili plur.